

3. Дем'яненко Б. Функціональна діагностика психічних порушень у дітей та підлітків та їх комплексна медико-психологічна корекція. Корекційна педагогіка та спец. психологія, 2011. Вип. 21. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова.
4. Жучкова С. Розвиток емоційного інтелекту засобами арт-методів. URL: https://www.schoollife.org.ua/114-2019/#google_vignette (дата звернення: 13.09.2024).
5. Світлична С.П. Особливості розвитку особистості та образу "Я" у дошкільників. Педагогіка та психологія. 2002. Вип. 20. С. 127-134.

РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ІТ-ПРАЦІВНИКІВ ТА ЇХ ПСИХОКОРЕКЦІЯ

Зарічна Валентина Анатоліївна

здобувач вищої освіти факультету публічного управління,
соціальних та природничих наук, спеціальності 053 «Психологія»

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Науковий керівник: Яцюк Марія Валеріївна

ORCID ID: 0000-0002-2393-9964

кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Україна

Актуальність теми, розробка її у науковій вітчизняній та зарубіжній літературі. Актуальність дослідження соціально-психологічних умов розвитку особистісної ідентичності ІТ-працівників зумовлено тим, що ІТ-сфера розвивається бурхливими темпами і охоплює все більш широкі сфери суспільного життя. Діджиталізація бізнесу потребує

з кожним днем все більше високоєфективних працівників ІТ-сфери. В останні десятиріччя відбулись у сфері комп'ютерних інформаційних технологій стрімкі зміни, які обумовили зростання конкуренції та зниження попиту на спеціалістів-початківців. Водночас аналіз періодичних видань вітчизняної літератури свідчить, що в Україні зустрічаються поодинокі публікації щодо вивчення розвитку особистісної ідентичності ІТ-працівників.

У дисертаційному дослідженні М. М. Стасюк (2017) особистісна ідентичність ІТ-працівників розглядається у фокусі мотивів вибору професії. Відповідно особистісні, інтелектуальні та емоційні характеристики в осіб різних професій будуть різними, відповідно до специфіки превалюючих завдань. Проблема професійної ідентичності розглядалася у дослідженні Турецької Х.І. (2014), яка обґрунтовує зв'язки між симптомами емоційного вигорання та характеристиками емоційної сфери працівників ІТ-сфери, а саме емоційним інтелектом та проявами алекситимії.

Методологічними засадами проблеми вивчення особистісної ідентичності в психоаналітичній парадигмі розглядаються праці З. Фрейда, А. Фрейд, К. Юнга, К. Хорні та Е. Фромма в рамках еґо-психології. Ерік Еріксон досліджував психологічні механізми формування ідентичності. М.Берзонскі займався питанням власної ідентичності, тоді як Х. Теджфел і Дж. Тернер пов'язували ідентичність з «Я-концепцією», розглядаючи її як когнітивну систему уявлень про себе. Теорія ролей Ервінга Гофмана акцентує увагу на тому, як соціальні ролі та суспільні очікування впливають на формування особистісної ідентичності.

Мета статті: визначити соціально-психологічні умови розвитку особистісної ідентичності у ІТ фахівців.

Виклад основного матеріалу У вирішенні теоретичних завдань дослідження нами уточнено поняття особистісної ідентичності у ІТ-

фахівців, яке ми розуміємо як афективно-когнітивний комплекс переживань самоусвідомлення ІТ-працівників. У наукових дослідженнях акцентується увага на тому, що ідентичність розглядається як внутрішня динамічна організація потреб, здібностей, переконань та індивідуального досвіду особистості, що самоконструюється. Ідентичність ІТ-фахівців ототожнюється із «Я-концепцією» та розглядається як когнітивна система, що виконує роль регуляції поведінки в певних умовах.

З метою дослідження соціально-психологічних умов розвитку особистісної ідентичності у ІТ-фахівців за допомогою опитувальника «Шкала ясності» встановлено, що у програмістів та тестувальників переважає середній рівень структурної узгодженості Я-концепції (88 % опитаних). Високий рівень ясності встановлений у 8 %, що свідчить про стабільну самоідентифікацію даної групи респондентів. Більшість ІТ-фахівців мають добре сформоване відчуття часу, але є й ті, хто потребує більшої уваги до планування.

За результатами чотирьох факторного опитувальника «Я» встановлено, що у респондентів проявляється переважно високий рівень «Авторського Я», що вказує на розвинуту самостійність прийняття рішень і відповідальність у виконанні робочих завдань. Середній рівень «Втіленого Я» свідчить про достатню увагу до соматичного самопочуття. Виклики сьогодення сприймаються ІТ-працівниками у амбівалентних переживаннях, як у конкретних питаннях готовності до змін, так і сумнівами щодо перспектив майбутнього.

За результатами опитування нами виявлено, що ІТ-працівники виявляють певну залежність від соціального сприйняття, тому ми використали тест-опитувальник для визначення самостворення особистості. Нами встановлено, що превалююча більшість респондентів демонструє високий рівень відкритості, що свідчить про готовність до щирої, близької комунікації. На середньому рівні представлені властивості самовпевненість,

самокерівництво при збалансованості між власним сприйняттям і соціальним відображенням. Значна більшість ІТ-працівників високо оцінюють власну особистість як привабливу і дружню в комунікації.

Соціально-психологічні умови розвитку особистісної ідентичності ІТ-працівників включають різноманітні фактори, які впливають на формування та зміцнення їхньої особистісної ідентичності в професійному середовищі. Ось ключові умови: підтримка соціальних зв'язків, можливості для професійного розвитку, психологічний комфорт і безпека.

Психологічний чинник, який позитивно впливає на розвиток особистісної ідентичності у ІТ-фахівців значно посилює мотиваційний компонент (визнання та мотивація, гнучкість у роботі).

Висновки. Специфіка роботи в ІТ впливає на формування особистісної ідентичності, надаючи пріоритет інтелектуальним аспектам. Результати теоретико-експериментального дослідження показали, що ІТ-фахівці мають добре сформовану особистісну ідентичність, яка характеризується високим рівнем ясності та стабільності.

Професійна діяльність сприяє розвитку самостійності та відповідальності, проте є певні аспекти, що потребують уваги, такі як розвиток соціальних навичок та збалансування роботи і особистого життя. Результати дослідження підкреслюють важливість розуміння особливостей особистісної ідентичності ІТ-фахівців для створення сприятливих умов для їхнього професійного розвитку та забезпечення психологічного благополуччя.

Список використаної літератури

1. Довгань О. Специфіка кризи особистості у юнацькому віці / О. Довгань. Психологія і суспільство. 2004. No2. С.144–150.

2. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців. Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 6. С. 239-242.
3. Зайцева І. В. Soft skills – невід’ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у ХХІ столітті: Тези доповідей міжвузівського науково-методичного семінару (м. Київ, 21.02.2020 р.). Київ, 2020. С. 34- 37.
4. Зубенко А.С. Взаємодія особистісної та соціальної ідентичності (соціально-філософський аналіз): Автореф. дис. канд. філософ. наук: 09.00.03 / А.С. Зубенко; Харк. ун-т повітр. сил. Х., 2005. 20 с. укр.
5. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького національного технічного університету. 2015. № 2. С. 162-167.

ВПЛИВ СТРАХУ СМЕРТІ НА МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ’Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Глящук Альона Олександрівна

здобувач вищої освіти факультету публічного управління,
соціальних та природничих наук, спеціальності 053 «Психологія»

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Науковий керівник: Шпортун Оксана Миколаївна

ORCID ID: 0000-0003-4528-4329

доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології

КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Україна

Актуальність теми, розробка її у науковій вітчизняній та зарубіжній літературі. Сучасні військові конфлікти спричиняють серйозні